

На наступних сторінках описи Живерні можуть претендувати на максимальну точність. Ці місця існують насправді: і готель «Боді», і невеличка річка Епт, і млин Шеннв'єр, і школа в Живерні, і церква Святої Радегунди із цвинтарем, і вулиця Клода Моне, і шосе Руа, і Кропив'яний острів, і, звичайно, рожевий будинок Клода Моне та ставок з водяними ліліями. Те саме стосується й місць неподалік – таких як музей у місті Вернон, Руанський музей образотворчого мистецтва, селище Кошерель.

Факти про Клода Моне, його життя і творчість, спадкоємців, а також про інших художників-імпресіоністів, зокрема Теодора Робінсона чи Ежена Мюрера, достовірні.

Викрадення творів мистецтва, згадані в сюжеті, теж є реальними подіями...

А решту я собі уявив.

В одному містечку жили собі три жінки.

Перша була лихою, друга – брехункою, а третя – егоїсткою.

Містечко мало гарну назву, наче то був сад, – Живерні.

Перша жінка жила у великому млині на березі річки, коло шосе Руа; друга – у квартирі з мансардою в будівлі школи на вулиці Бланш Ошеде-Моне; а третя мешкала зі своєю матусею в маленькому будиночку, де на стінах уже стала відлущуватися фарба, на вулиці Шато-Д'О.

За віком вони теж були різні. Першій уже виповнилося вісімдесят, і вона була вдовою. Або майже вдовою. Другій було тридцять шість, і вона ніколи не зраджувала чоловіка. Принаймні дотепер. Третій мало виповнитись одинадцять, і всі хлопці в школі мріяли про її увагу. Перша завжди вбиралася в чорне, друга фарбувалася для коханого, а третя хоч як заплітала волосся – воно вибивалося й тріпотіло на вітру.

Ви зрозуміли. Усі троє були геть різними. Проте мали спільну рису, своєрідну таємницю: усі троє мріяли поїхати звідси. Так, справді, поїхати з Живерні, цього відомого містечка, сама назва якого в багатьох людей уже викликає бажання вирушити з іншого кінця світу тільки заради того, щоб погуляти тут упродовж кількох годин.

І зрозуміло чому. Усе через художників-імпресіоністів.

Перша жінка, найстарша, була власницею красивої картини, друга дуже цікавилася творчими особистостями, третя, наймолодша, добре малювала. Навіть дуже добре.

Це дивне бажання – поїхати з Живерні. Ви так не гадаєте? Усі троє вважали це місце за в'язницю, великий і гарний сад, огорожений ґратами. Як парк лікарні для божевільних. Оптична ілюзія, омана. Як картина, за рамки якої неможливо вийти. Насправді третя, наймолодша, шукала батька. Деінде. Друга прагнула кохання. Третя, найстарша, багато чого знала про двох перших.

Утім, одного разу ворота саду прочинили – лише на тринадцять днів. Точніше, з тринадцятого по двадцять п'яте травня дві тисячі десятого року. Ґрати Живерні зникли для них! Тільки для них – саме так вони вважали. Але ж правила гри жорстокі, тільки одна з трьох могла втекти. Двом іншим доведеться вмерти. Так мало відбутися.

Ці тринадцять днів були своєрідним винятком із правил їхнього звичного життя. Занадто коротким. І жорстоким. Усе розпочалося першого дня з убивства й закінчилося ще одним останнього дня. Дивно, що поліціанти цікавилися лише другою жінкою, найвродливішою; третій, найбільш безневинній, випало самій вести розслідування. Перша, найнепомітніша, могла спокійно спостережувати за всіма. Ба навіть убити!

Лише тринадцять днів. Для втечі цього досить.

Отже, три жінки мешкали в одному містечку.

Третя була найобдарованішою, друга – найхитрішою, перша – найрішучішою.

Як ви вважаєте, кому пощастить утекти?

Третя, наймолодша, звалася Фанетта Морель; друга – Стефані Дюпен; а перша, найстарша, – це я.

КАРТИНА ПЕРША

Враження

ДЕНЬ ПЕРШИЙ

13 травня 2010
(Живерні)

Натовп

Чисту річкову воду забарвлювали тонкі смужки рожевого кольору, немов струмінь, що в ньому миють пензлик, набув невловимого пастельного відтінку.

– Ні, Нептуне!

За течією колір потоку змінювався, додавалася зелена барва диких трав, що ростуть на крутих берегах річки, та охристий відтінок коріння тополь і верб. Ніжний розмитий півтон...

Колір мені навіть сподобався. От тільки це не від прополосканої у воді палітри художника – це з пробитої голови Жерома Морваля. Брутально пробитої. Кров витікала з глибокої рани у верхній частині черепа, дуже чіткої та чистої, омитої протокою річки Епт, у яку занурено голову.

Моя німецька вівчарка підбігла й принюхалася.

Я знову закричала, цього разу наполегливіше:

– Ні, Нептуне! Відійди!

Підозрюю, що труп швидко знайдуть. Навіть попри те, що зараз лише шоста ранку, хтось напевне проминатиме це місце: художник, чи бігун, чи збирач равликів... котрийсь із перехожих натрапить на тіло.

Я не наближалася, спираючись на ціпок. Земля грузька, за останні дні випали рясні дощі, тому береги річки обвалювалися. У свої вісімдесят чотири роки я не мала жодного бажання вдавати із себе русалку, навіть у малесенькому струмочку, менше ніж метр завширшки, половину потоку якого відведено на те, щоб жити сади Клода Моне. Проте, здається, це вже не так працює. Тепер існує підземна свердловина для забезпечення водою ставка з водяними ліліями.

– Нептуне, ходімо далі.

Я заступила псові шлях ціпком, щоб він не тицьнув носом у розірваний сірий піджак Жерома Морваля. Туди, де друга рана. Поцілено простісінько в серце.

– Ворушись! Нема чого тут затримуватись!

Ще раз подивилася на кладку поперед себе й рушила в бік дороги. Годі й казати, вона в чудовому стані. Дерев, які найбільше розрослися, зрубали при корені. Траву на схилах викосили. Ще б пак, цією дорогою щодня ходять тисячі туристів. Тут можна легко пересуватися на інвалідному візку, гуляти з дитячим візочком чи зі старечим ціпком. Отак, як я!

– Ну ж бо, Нептуне!

Я звернула трохи далі, там, де річка Епт розділена на два рукави, загороджені греблею та невеликим водоспадом. По той бік видно сади Моне, з водяними ліліями, японським містком, оранжереєю... Дивно, але я народилася тут тисяча дев'ясот двадцять шостого, коли не стало Клода Моне. Протягом тривалого часу після його смерті, упродовж майже п'ятдесяти років, ці сади були замкнені, забуті, занедбані. Сьогодні справа зрушила з мертвої точки, і щороку кілька десятків тисяч японців, американців, росіян або австралійців їдуть бозна-звідки лише для того,

щоб тинятися Живерні. Сади Моне стали священним храмом, Меккою, собором... До речі, ці тисячі паломників незабаром з'являться.

Я зиркнула на годинник. 6:02. Ще є кілька годин.

Рушила вперед.

З-поміж тополь і величезних білокопитників пильно дивився на мене злим поглядом, немов сердитий сусід, Клод Моне з бюста: густа борода й капелюх, що звіддалік скидався на солом'яний бриль. Табличка зі слонової кістки нагадувала, що бюст урочисто відкрили дві тисячі сьомого року. Поряд на дерев'яній дошці є уточнення: «Господар наглядає за лугом». Своім лугом! Поля, що стеляться вздовж маленького потічка до річки Епт і далі до Сени, ряди тополь, лісисті пагорби немов тонуть у м'яких хвилях зелені. Дивовижні місця, які зображав митець. Недоторкані, непорушні... Наче вкриті лаком і навіки завмерлі, як на вернісажі! Так, о шостій ранку це місце ще може викликати ілюзії.

Споглядаю незайманий обрій, зітканий із полів пшениці, кукурудзи, маків. Проте я вам не брехатиму. Насправді тепер луг Моне протягом усього дня – це стоянка для автовок. Навіть чотири стоянки, якщо бути точною, і вони розміщені там, неначе такі собі асфальтові пелюстки лілії. У своєму віці я можу дозволити собі таке казати. Адже сама бачила, як змінювався цей краєвид рік за роком.

Сьогодні сільський рай Клода Моне – просто антураж, така сама розвага, як звичайнісінький гіпермаркет!

Кілька метрів Нептун ішов за мною, а потім побіг уперед через парковку, помітив дерев'яну поперечину й помчав у поля, аж туди, де зливаються Епт і Сена, до цього клаптика землі з дивною назвою Кропив'яний острів, що втиснувся між двох річок.

Я зітхнула та попростувала дорогою далі. У своєму віці я вже не бігаю за собакою. Дивилася, як він віддалився, а відтак повернувся, немов кепкував із мене. Я не наважилась покликати його. Занадто рання година. Нептун знову

зник у полі пшениці. Отак завжди. Бігає за сотню метрів переді мною! Усі мешканці Живерні знали цього собаку, проте, гадаю, мало кому відомо, що він мій.

Ішла повз парковку в бік млина Шеннв'єр. Саме там я жила. Хотіла повернутися, поки не з'явився натовп. Млин Шеннв'єр здалеку здавався найгарнішою спорудою поблизу садів Моне, єдиною, що побудована над маленькою річкою; та відколи луг перетворили на звалище листового металу та коліс, я почуваюсь тут як рідкісна тварина на межі зникнення, яку посадили в клітку, аби роззяви приходили повітрішатися, постежити й сфотографувати. Є лише чотири мости, якими можна дістатися з парковки в містечко через річку. Один із них перекинутий через потік саме біля мого дому. До вісімнадцятої години почувалася так, неначе я в облозі. Потім містечко затихало, луг знов належав тільки вербам, а Клод Моне міг підіймати свої бронзові повіки і вже не затулятися бородою від запаху бітуму.

Побачила перед собою, як вітер гойдав акварельно-зелені стебла трави, де-не-де прикрашені червоними маками. Якби хтось дивився на цей краєвид, стоячи на тому березі річки Епт, я впевнена, що це здалося б йому схожим на картину імпресіоніста. Гармонія кольорів, забарвлених світанковими променями, і тільки малесенький чорний жалобний штрих на задньому плані.

Той штрих – стара жінка в темному одязі. Це я!

Невловима меланхолійна нотка.

Знову закричала:

– Нептуне!

Я залишалася тут протягом кількох довгих хвилин, насолоджуючись цим нетривалим спокоєм, аж поки не з'явився бігун. Він проминав мене. Навушники від плеєра у вухах. Футболка. Кросівки. Він з'явився на лузі, ніби заблукалий у часі. Він перший, хто порушив гармонійну картину цього дня, потім з'являться інші. Я привітала його ледве помітним кивком, він кивнув у відповідь і побіг